

Πνιγμός ναύτη εις αγκυροβόλιο ΗΠΑ. Αξιώσεις γονέων διατροφής, χρηματικής ικανοποίησης και αποζημίωσης εξ εργατικού ατυχήματος.

Θάνατος προσοντούχου ναύτη ναυτολογημένου σε φ/γ πλοίο υπό ελληνική σημαία, ο οποίος, ενώ το πλοίο βρισκόταν στο αγκυροβόλιο του ποταμού Κολούμπια εις Αστόρια ΗΠΑ, εν αναμονή μεθοπροσορμίσσεως στον λιμένα Portland πήδησε στη θάλασσα με σκοπό να διεκπεραιωθεί εις την όχθη του ποταμού κολυμβώντας, πλην όμως παρασύρθηκε από το ρεύμα του ποταμού και πνίγηκε. Εις την ενέργεια αυτή προέβη, διότι ο πλοίαρχος παρέλειψε να καλέσει σκάφος για αποβίβαση του εις την ξηράν προκειμένου να επικοινωνήσει μετά των γονέων του και προς ψυχαγωγία, έχοντας και την τυπική άδεια των αμερικανικών αρχών, αν και είχε ζητήσει τούτο κατ' επανάληψη και είχε προειδοποιήσει, ο δε θάνατός του οφείλεται στη ρηθείσα παράλειψη πλοίαρχου και υποπλοίαρχου.

Αγωγή γονέων του περί αναγνώρισεως της υποχρεώσεως των εναγομένων προς καταβολή κυρίως κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξίας του ελληνικού, άλλως του αμερικανικού δικαίου, χρηματικής ικανοποίησης για ψυχική οδύνη εις έκαστον εξ αυτών και στέρηση διατροφής, επικουρικώς δε χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης και αποζημίωση βάσει του ν. 551/1915.

Η ευθύνη του εργοδότη από εργατικό ατύχημα εντάσσεται στο πλαίσιο των εργασιακών συμβατικών ενοχών και δεν έχει τον χαρακτήρα ευθύνης από αδίκημα ή οιονεί αδίκημα, διότι το εργατικό ατύχημα, ως ζημιογόνο περιστατικό εκδηλώνεται κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της εργασίας και έχει ως αναγκαία προϋπόθεση τη σύμβαση ή έστω την απλή σχέση εργασίας, εξ αιτίας της οποίας δημιουργούνται ιδιαίτερες υποχρεώσεις εκ του ατυχήματος του εργαζομένου, ανεξαρτήτως της υπαιτιότητός του, εκ του λόγου ότι εκμεταλλεύεται την εργασία τους και η εκ του ατυχήματος ευθύνη στην υπ' αυτού ανάληψη του επαγγελματικού κινδύνου από την εκμετάλλευση της εργασίας άλλου. Συνεπώς τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από εργατικό ατύχημα εμπίπτουν στην έννοια των ενοχών από σύμβαση και διέπονται κατά το άρθρο 25 ΑΚ από το δίκαιο που ρυθμίζει τη σχετική σύμβαση εργασίας.

Στη κρινομένη περίπτωση οι αξιώσεις για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης και για αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής στηρίζονται στην αδικοπραξία που έγινε σε αγκυροβόλιο των ΗΠΑ, από το δίκαιο των οποίων διέπονται.

Αντιθέτως αποζημίωση εξ εργατικού ατυχήματος (επικουρική βάση αγωγής) διέπεται από το ελληνικό δίκαιο και συγκεκριμένως από τον κωδ.ν. 551/1915, ως δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών (πλοίο υπό ελλην. Σημαία, κατάρτιση συμβάσεως εις Ελλάδα, μισθός εις ελληνικό νόμισμα), κατά το άρθρ. 16 παρ. 4 του οποίου εργατ. Ατύχημα είναι και εκείνο που συμβαίνει εκτός τόπου, και χρόνου εργασίας, τελεί όμως σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος, όταν λόγω της εργασίας δημιουργούνται ιδιαίτερες συνθήκες και περιστάσεις, που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του, έστω και αν οφείλεται σε αποκλειστική αμέλεια του παθόντος.

Κατά το άρθρο 16 και 6 κωδ.ν. 551/1915 οι συγγενείς σε περίπτωση θανάτου του παθόντος, για τη στοιχειοθέτηση του δικαιώματος πλήρους αποζημίωσης, απαιτείται δόλος του εργοδότη ή μη τήρηση των διατάξεων νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών που προβλέπουν ειδικούς όρους ασφαλείας των εργαζομένων. Το θέμα τούτο θα κριθεί κατά το δίκαιο των ΗΠΑ (αδικοπραξία) για το οποίο τίθεται θέμα αποδείξεως..

Πρόεδρος: ΔΗΜ. ΜΠΑΒΑΡΕΖΟΣ

Εισηγητής: ΓΕΩΡΓ. ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ

Δικηγόροι: Στεφ. Χρήστου, Σπυρ. Καρακίτσος

Με την από 17-12-1990 αγωγή τους οι ήδη εκκαλούντες εκθέτουν ότι ο γιος τους Κ.Μ., ο οποίος είχε ναυτολογηθεί με σύμβαση ναυτικής εργασίας ως προσοντούχος ναύτης στο υπό Ελληνική σημαία Φ/Γ πλοίο Α., στις 15-8-1988, οπότε το πλοίο αυτό βρισκόταν στο αγκυροβόλιο του ποταμού COLUMBIA στην Αστόρια των Η.Π.Α. και ανέμενε πλοηγό για να μεθορμίσει στο λιμάνι PORTLAND πήδησε στη θάλασσα, προκειμένου να φθάσει με

κολύμβηση στην όχθη του ποταμού, πλην όμως παρασύρθηκε από τα ρεύματα του ποταμού και πνίγηκε. Ότι ο Κ.Μ. προέβη στην ανωτέρω ενέργεια, διότι ο πλοίαρχος παρέλειψε να καλέσει σκάφος για την αποβίβασή του στην ξηρά, προκειμένου να επικοινωνήσει μαζί τους και να ψυχαγωγηθεί, δεδομένου ότι το σκάφος βρισκόταν στο ως άνω αγκυροβόλιο του ποταμού από 11-8-1988 και ο γιος τους, έχοντας και την τυπική άδεια των Αμερικανικών αρχών, είχε ζητήσει τούτο κατ' επανάληψη και είχε προειδοποιήσει σχετικώς και τέλος ότι, ο θάνατος του ανωτέρου γιού τους οφείλεται στην ως άνω παράλειψη του πλοίαρχου άμα δε και στην εκ μέρους τούτου (πλοίαρχου) αλλά και του Υποπλοίαρχου του πλοίου παράβαση «των ισχυόντων νόμων, κανονισμών και διαταγμάτων», που ρυθμίζουν τους όρους προστασίας της ζωής και της υγείας των εργαζομένων στα πλοία, την ψυχαγωγία των μελών του πληρώματος και τη διατήρηση της τάξεως και ασφαλείας στο πλοίο. Ακολούθως ζητούν, όπως το αίτημα περιορίστηκε παραδεκτά με τις πρωτόδικες προτάσεις (από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό): να αναγνωρισθεί ότι οι εναγόμενοι, εκ των οποίων η πρώτη είναι πλοιοκτήτρια του άνω πλοίου, η δεύτερη αντιπρόσωπος και πράκτορας της πρώτης στην Ελλάδα και ο τρίτος, με τον οποίο συνήψε ο θανών τη σύμβαση εργασίας, εκπρόσωπος της δεύτερης, υποχρεούνται να τους καταβάλουν κυρίως κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξιών του Ελληνικού άλλως του Αμερικανικού Δικαίου χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη 5.000.000 δραχμές στον καθένα και αποζημίωση για στέρηση διατροφής 50.000 δραχμές μηνιαίως επί 15 και 18 έτη για τον πρώτο και τη δεύτερη αντίστοιχα, δηλαδή 9.000.000 και 10.800.000 αντίστοιχα, που πρέπει να επιδικαστούν κατά τα εκτιθέμενα εφάπαξ, επικουρικά δε χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης και αποζημίωση βάσει του Ν. 551/1915 εκ δραχμών 6.410.404 για τον καθένα.

Η αγωγή με το πιο πάνω περιεχόμενο και αίτημα δεν υπόκειται σε καταβολή δικαστικού ενσήμου, προεχόντως λόγω του αναγνωριστικού ενσήμου, προεχόντως λόγω του αναγνωριστικού της χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. ΓΠΝ/1912. επομένως η εκκαλουμένη, που την απέρριψε λόγω μη καταβολής δικαστικού ενσήμου, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του άνω νόμου και πρέπει να εξαφανιστεί κατά το βάσιμο περί τούτου τρίτο λόγο της έφεσης. Ακολούθως πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση και , αφού κρατηθεί η υπόθεση στο Δικαστήριο τούτο να ερευνηθεί περαιτέρω η αγωγή ως προς τη νομική και ουσιαστική της βσιμότητα.

Κατά το άρθρο 26 Α.Κ. οι ενοχές από αδίκημα διέπονται από το δίκαιο της Πολιτείας, όπου διαπράχθηκε το αδίκημα. Επομένως αν αυτό διαπράχθηκε επί εμπορικού πλοίου, που βρίσκεται σε λιμένα, οι εξ αυτού ενοχές διέπονται από το δίκαιο του κράτους του λιμένος, αφού κατά τις αρχές του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου οι λιμένες θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα των Εθνικών υδάτων του κράτους και συνεπώς η κυριαρχία του τελευταίου επεκτείνεται και στα αλλοδαπά εμπορικά πλοία, που ναυλογούν στους λιμένες του , τα οποία θεωρούνται στην περίπτωση αυτή κινητά πράγματα επί εθνικού εδάφους (Εφ. Πειρα. 1368/1990 ΕΝΔ 18.469). εξάλλου κατά το άρθρο 25 Α.Κ. οι ενοχές από σύμβαση ρυθμίζονται από το δίκαιο, στο οποίο έχουν υποβληθεί τα μέρη και αν δεν υπάρχει τέτοιο, εφαρμόζεται το δίκαιο, που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών. Η ειδική ευθύνη του εργοδότη από εργατικό ατύχημα εντάσσεται στο πλαίσιο των εργασιακών συμβατικών ενοχών και δεν έχει τον χαρακτήρα ευθύνης από αδίκημα ή οιονεί αδίκημα. Το εργατικό ατύχημα ως ζημιογόνο περιστατικό εκδηλώνεται κατά την εκτέλεση ή εξ αφορμής της εργασίας και έχει ως αναγκαία προϋπόθεση τη σύμβαση ή έστω την απλή σχέση εργασίας, εξαιτίας της οποίας ο εργοδότης έχει ιδιαίτερες υποχρεώσεις για τα ατυχήματα των εργαζομένων, ανεξάρτητα από την υπαιτιότητά του, για το λόγο ότι εκμεταλλεύεται την εργασία τους. Η ευθύνη δηλ. του εργοδότη στην περίπτωση του εργατικού ατυχήματος στηρίζεται στην υπ' αυτού ανάληψη του επαγγελματικού κινδύνου από την εκμετάλλευση της εργασίας άλλου (Καποδίστριας Ερμ. Α.Κ. 662 αρ. 57, Ε.Α. 5548/27-5-1992 αδ.) και για το λόγο αυτό ακριβώς η ευθύνη αυτή είναι συνέπεια της συμβάσεως εργασίας, χωρίς την οποία δεν μπορεί να γίνει λόγος για εργατικό ατύχημα ή για υποχρεώσεις του εργοδότη εξ αυτού. Επομένως τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από εργατικό ατύχημα εμπίπτουν στην έννοια των ενοχών από σύμβαση εργασίας (Ε.Πειρ. 1253/88 ΕΝΔ 19.106, 1673/1988 ΕΝΔ 17.186, εμμέσως Α.Π. 1078/85 Ε.Ν.Δ. 15.308, 1234/85 Ε.Ν.Δ. 15.311, 1286/84 Νο Β 33.811. αντι. Μαριδάκης Ι.Δ.Δ. 1950 παρ. 31 Ε. Πειρ. 1368/90 Ε.Ν.Δ. 18.469). στην προκειμένη

περίπτωση οι αξιώσεις για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης και για αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής,, που ασκούν οι ενάγοντες με την κυρία βάση της αγωγής απορρέουν κατά τα εκτιθέμενα από αδικοπραξία, που έλαβε χώρα στο αγκυροβόλιο του ποταμού COLUMBIA στην Αστόρια, των Η.Π.Α. Αντίθετη αξίωση για αποζημίωση από εργατικό ατύχημα, που ασκείται με την επικουρική βάση της αγωγής, διέπεται από το Ελληνικό δίκαιο και συγκεκριμένα από τις διατάξεις του Ν. 551/1915, ως δίκαιο που αρμόζει στη σύμβαση από το σύνολο των ειδικών συνθηκών, αφού το άνω πλοίο φέρει την Ελληνική σημαία, η σύμβαση ναυτολογήσεως του Κ.Μ., καταρτίστηκε στην Ελλάδα και στην Ελληνική γλώσσα και ο μισθός του πιο πάνω ναυτικού, έλληνα υπηκόου συμφωνήθηκε σε δραχμές. Σημειωτέον ότι στην προκειμένη περίπτωση από τα εκτιθέμενα, υφίστανται οι όροι του εργατικού ατυχήματος, καθόσον από το άρθρο 1 του Ν. 551/1915, ο οποίος εφαρμόζεται κατά το άρθρο 66 Κ.Ι.Ν.Δ. και επί ατυχημάτων ναυτικών, σε συνδυασμό με το άρθρο 16 παρ. 4 του ίδιου νόμου, προκύπτει ότι ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την έννοια αυτού του νόμου είναι και εκείνο, το οποίο επέρχεται ακόμη και εκτός του τόπου και του χρόνου της εργασίας, συνδέεται όμως με αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, όταν λόγω της εργασίας δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες συνθήκες και περιστάσεις, που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του έστω και αν οφείλεται σε αποκλειστική αμέλεια του παθόντος (Α.Π. 1823/1990 Ε.Ε.Ν. 1991 σελ. 758).

Περαιτέρω κατά το άρθρο 16 του άνω νόμου αυτός που έπαθε εργατικό ατύχημα ή σε περίπτωση θανάτου οι κατά το άρθρο 6 συγγενείς του έχουν το δικαίωμα να εγείρουν την αγωγή του κοινού δικαίου και να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση μόνον όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή πραγματοποιήθηκε σε εργασία ή επιχείρηση, στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διατ/των και κανονισμών, που προβλέπουν ειδικώς τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων (Ολ. ΑΠ 965/85 Νο Β 33, 1409). Συνεπώς το δικαίωμα των εναγόντων για πλήρη αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής, την οποία ζητούν με την κύρια βάση της αγωγής, η ύπαρξη και οι όροι του οποίου θα κριθούν κατά το δίκαιο των Η.Π.Α., εξαρτάται από το αν η επικαλούμενη αμελής συμπεριφορά του πλοιάρχου και του Υποπλοιάρχου του πιο πάνω πλοίου συνιστά παράβαση νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών που ισχύουν στις Η.Π.Α. και προβλέπουν ειδικώς τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων στα πλοία, τις υποχρεώσεις των άνω προσώπων και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν για την αποτροπή των ατυχημάτων. Το Δικαστήριο τούτο δεν γνωρίζει τις περί αδικοπραξιών διατάξεις του δικαίου των Η.Π.Α., ούτε τις διατάξεις νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών περί των όρων ασφαλείας των εργαζομένων σε φορτηγά πλοία, που ισχύουν στις Η.Π.Α. Κατόπιν τούτου πρέπει να διαταχθεί απόδειξη περί των συγκεκριμένων διατάξεων του άνω Κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 337 Κ.Πολ. Δικ., το οποίο εφαρμόζεται και στην ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρο 591 παρ. 1 Κ.Δικ.). Λαμβανομένου δε υπόψη ότι δι' αυτής σκοπεύεται η υποβολή του δικαστηρίου στην αναζήτηση του περιεχομένου του αλλοδαπού δικαίου, όχι ως πραγματικού γεγονότος, αλλ' ως κανόνα δικαίου και του γεγονότος ότι η προσκομιζόμενη νομική πληροφορία με ημερομηνία 12-7-1990 του Ελληνικού Ινστιτούτου Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου δεν καλύπτει τα άνω αποδεικτέα θέματα,, επιτρέπεται η έκδοση περί αυτής (αποδείξεως) παρεμπόδισης απόφασης παρά τον αντίθετο κανόνα του άρθρου 670 Κ.Δικ. (Βλ. Ε.Πειρ. 37/1989 Ε.Ν.Δ. 17.398, 1292/1990 Ε.Ν.Δ. 19.114).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει τυπικά και στην ουσία την έφεση.

Εξαφανίζει την εκκαλούμενη 4241/1991 οριστική απόφαση του Μονομ. Πρωτοδ. Αθηνών, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών.

Κρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Αναβάλλει ν' αποφασίσει οριστικά επί της αγωγής.

Υποχρεώνει τους ενάγοντες να αποδείξουν κατά τη νέα συζήτηση της υπόθεσης, με προσκομιδή των κειμένων σε μετάφραση ή γνωμοδότηση νομομαθούς ή βεβαίωση του Ελληνικού Ινστιτούτου του Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου, το περιεχόμενο των διατάξεων του δικαίου των ΗΠΑ, που καθορίζουν: α) την ύπαρξη, τους όρους και την έκταση του δικαιώματος διατροφής των ανιότων από τους κατιόντες (γονέων από άγαμο τέκνο), β) τις

προϋποθέσεις και την έκταση του δικαιώματος αποζημιώσεως, σε περίπτωση θανάτου από αμέλεια αυτών που είχαν δικαίωμα διατροφής έναντι του θανατωθέντος ως και τις προϋποθέσεις και την έκταση της χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ψυχικής οδύνης υπέρ των συγγενών αυτού και γ) τις διατάξεις νόμων διαταγμάτων και κανονισμών, που εκδόθηκαν από την αρμόδια αρχή (ή τον κύριο της επιχείρησης και κυρώθηκαν απ' αυτήν), οι οποίες προβλέπουν ειδικώς τους όρους και τα μέτρα για την προστασία της ζωής και της υγείας των εργαζομένων στα φορτηγά πλοία, την ψυχαγωγία του πληρώματος και την τήρηση της ευταξίας στο πλοίο και ειδικότερα εκείνες, που αφορούν τις υποχρεώσεις του πλοιάρχου και του Υποπλοιάρχου έναντι των μελών του πληρώματος.